

HØJESTERETS KENDELSE

afsagt fredag den 27. november 2015

Sag 182/2015

Anklagemyndigheden

mod

§

(advokat Tage Siboni)

I tidligere instanser er afsagt kendelse af Retten i Næstved den 20. februar 2015 og af Østre Landsrets 18. afdeling den 19. maj 2015.

I påkendelsen har deltaget tre dommere: Marianne Højgaard Pedersen, Vibeke Rønne og Jens Peter Christensen.

Påstande

Kærende. § har nedlagt påstand om, at videoafhøringerne af *F1* og *F2* foretaget den 4. august 2014 og den 19. november 2014 ikke tillades afspillet under en eventuel hovedforhandling i sagen.

§ har anført, at såfremt videoafhøringen foretaget den 19. november 2014 tillades afspillet, skal videoafhøringen foretaget den 4. august 2014 også tillades afspillet for at belyse forløbet.

Anklagemyndigheden har påstået stadfæstelse.

Anbringender

§ har navnlig anført, at hans retssikkerhedsmæssigt begrundede krav på hurtigst muligt at få forelagt videoafhøringen foretaget den 4. august 2014 med henblik på eventuelt at begære genafhøring er tilsidesat, og derfor kan videoafhøringen ikke anvendes som bevis i sagen. Videoafhøring er en særlig og undtagelsesvis bevisform, som kræver, at de formelle krav her-til er overholdt. Dette gælder navnlig, når videoafhøringerne er det eneste, som vil kunne an-

vendes som bevis under en eventuel hovedforhandling. Han blev tilfældigt orienteret om videoafhøringen af 4. august 2014 mere end to måneder efter afhøringens foretagelse. Han blev i den forbindelse ikke vejledt om sine rettigheder, herunder at han kunne have fremsat begæring om genafhøring. Hvis han var blevet oplyst om videoafhøringen og vejledt om sin retsstilling umiddelbart efter afhøringen, ville han have gennemset videooptagelsen og anmodet om genafhøring.

Det eneste nye, der skete mellem videoafhøringen den 4. august 2014 og den efterfølgende videoafhøring den 19. november 2014, var, at børnene talrige gange havde haft lejlighed til at gennemdrøfte sagen med hinanden, med deres mor og med medarbejderne i X3 . Videoafhøringen foretaget den 19. november 2014 kan ikke anvendes som bevis i sagen, idet det er i strid med hensigten bag en videoafhøring først at gennemføre afhøringen 4 måneder efter den oprindelige anmeldelse. Videoafhøringen af 19. november 2014 er desuden uanvendelig som bevis, idet han ikke fik mulighed for at begære genafhøring efter 1. videoafhøring. Hvis man uden særlig begrundelse tillader, at videoafhøringen af 19. november 2014 kan tjene som bevis i sagen, kunne man lige så godt ændre reglerne, således at der altid sker afhøring på dette tidspunkt, hvor barnet har gennemdrøftet sagen mange gange med blandt andre professionelle voksne, der er fagligt forpligtet til at støtte barnet og tillægge forklaringen troværdighed.

Anklagemyndigheden har navnlig anført, at der i forbindelse med de foretagne videoafhøringer ikke er sket en sådan tilsidesættelse af retsplejelovens § 745 e eller af §§ rettigheder, at videoafhøringerne skal afskæres som bevis under en eventuel hovedforhandling.

Den mistænkte eller sigtedes ret til snarest muligt at gennemse videoafhøringen skal ses i sammenhæng med, at den pågældende ved gennemsynet skal have mulighed for at anmode om en eventuel genafhøring, hvis videoafhøringen formodes at ville blive anvendt som bevis under hovedforhandlingen. Dette var ikke tilfældet i denne sag, idet sagen blev henlagt efter videoafhøringen af 4. august 2014. S fandt heller ikke anledning til at begære genafhøring, da han den 14. oktober 2014 blev orienteret om videoafhøringen. Dertil kommer, at der var en beskikket forsvarer til stede under afhøringen, og at S efterfølgende har gennemset videoen. Hans begæring om genafhøring er endvidere blevet imødekommet, hvorefter hans forsvarer har haft lejlighed til at stille supplerende spørgsmål vedrørende afhøringen af 4. august 2014.

Videoafhøringen den 19. november 2014 skal ikke ses i relation til den første politianmeldelse af 10. juli 2014, men derimod til den anden politianmeldelse af 11. november 2014. Det var nødvendigt at foretage en ny videoafhøring, idet der efter den første videoafhøring blev indleveret en ny politianmeldelse på baggrund af nye oplysninger. Den formelle fejl i forbindelse med den første videoafhøring kan ikke medføre, at den anden videoafhøring er uanvendelig som bevis, idet spørgsmålet, om en videoafhøring skal kunne anvendes som bevismiddel, skal bedømmes isoleret for den enkelte videoafhøring.

Retsgrundlag

Retsplejelovens § 745 e har følgende ordlyd:

”Kan politiets afhøring af et barn, når afhøringen optages på video (videoafhøring), formodes at ville finde anvendelse som bevis under hovedforhandlingen, skal forsvareren være til stede under videoafhøringen.

Stk. 2. Den, der er mistænkt eller sigtet, har ikke adgang til at overvære videoafhøringen. Den pågældende skal snarest muligt have adgang til sammen med sin forsvarer at gennemse videooptagelsen hos politiet. En begæring fra den, der er mistænkt eller sigtet, eller dennes forsvarer om, at der foretages genafhøring af barnet, skal fremsættes snarest muligt herefter.”

Retsplejelovens § 872 har følgende ordlyd:

”Politiets afhøring af et barn kan, når afhøringen er optaget på video (videoafhøring), benyttes som bevis under hovedforhandlingen.”

Bestemmelserne blev indført ved lov nr. 228 af 2. april 2013 om ændring af retsplejeloven mv. (som hhv. § 745 a og § 877 a).

Forslaget til ændringsloven blev fremsat den 10. december 2002. Lovforslaget bygger på betænkning 1420/2002 om gennemførelse af straffesager om seksuelt misbrug af børn og gennemfører i vid udstrækning de anbefalinger, som fremgår af betænkningen.

I lovforslagets almindelige bemærkninger hedder det bl.a. (Folketingstidende 2002-03, tillæg A, lovforslag nr. L 117, s. 2631 ff.):

”Justitsministeriet er derfor enig med arbejdsgruppen i, at der bør indsættes en udtrykkelig hjemmel i retsplejeloven til anvendelse af videoafhøringer af børn som bevismiddel under domsforhandlingen, hvis afhøringen og optagelsen heraf er sket på en måde,

hvor hensynet til tiltales retssikkerhed og tiltaltes mulighed for at varetage sit forsvar er varetaget. Har der således været en forsvarer til stede, og har den tiltalte haft mulighed for at stille supplerende spørgsmål til barnet, jf. herom nedenfor, vurderer Justitsministeriet, at princippet om bevisumiddelbarhed kan fraviges. Det vil bero på domstolens frie bevisvurdering, hvilken bevisværdi det bevismateriale, der er fremlagt under domsforhandlingen, kan tillægges, jf. retsplejelovens § 896.”

I bemærkningerne til § 745 a (nu § 745 e) i samme lovforslag hedder det bl.a.:

”Den pågældende skal snarest muligt have adgang til sammen med sin forsvarer at gennemse videooptagelsen hos politiet, og kan snarest muligt herefter fremsætte en anmodning om, at der foretages en genafhøring af barnet.

...

Den mistænkte/sigtede får ved gennemsynet mulighed for at vurdere, om barnets forklaring giver ham anledning til at anmode om, at der stilles yderligere spørgsmål til barnet. Af hensyn til en eventuel genafhøring af barnet bør den mistænkte/sigtede gennemse videooptagelsen snarest muligt efter gennemførelsen af afhøringen. Det bør tilstræbes, at den mistænkte/sigtede ser videoafhøringen så hurtigt som muligt efter optagelsen eventuelt samme dag og så vidt muligt inden for 1 til 2 uger efter afhøringen.

...

Det foreslås endvidere, at den mistænkte/sigtede eller dennes forsvarer kan fremsætte begæring om, at der foretages en genafhøring af barnet. Den mistænkte/sigtede får her ved mulighed for at varetage sit forsvar ved at få stillet spørgsmål til barnet, når barnets forklaring kan forventes at blive anvendt som bevis under en senere domsforhandling. Genafhøring bør af hensyn til barnet kun ske, hvis det findes rimeligt begrundet, for at den mistænkte/sigtede kan varetage sit forsvar.

Hvorvidt, der skal foretages en genafhøring, må afgøres ud fra en konkret vurdering, hvor det bl.a. kan tillægges vægt, om der er fremkommet nye oplysninger efter den første afhøring af barnet, om den mistænkte/sigtede og dennes forsvarer ønsker, at der bliver stillet nye relevante spørgsmål til barnet, eller om der i øvrigt foreligger andre særlige grunde til at foretage en genafhøring.

Hvis det besluttes, at der skal foretages en fornyet afhøring af barnet, må denne søges gennemført ved en supplerende videoafhøring ved politiet eller eventuelt afhængigt af barnets alder og forældremyndighedsindehaverens stillingtagen hertil i retten. Den mistænkte/sigtede har ikke krav på at overvære en supplerende videoafhøring af barnet.

En begæring om genafhøring skal fremsættes snarest muligt og som udgangspunkt inden 2 uger efter, at den mistænkte/sigtede har foretaget gennemsyn af den første afhøring af barnet.”

I bemærkningerne til § 877 a (nu § 872) i samme lovforslag hedder det bl.a.:

”Da anvendelse af videoafhøringer som bevis under domsforhandlingen som erstatning for barnets afgivelse af vidneforklaring for den dømmende ret er en fravigelse af prin-

cippet om umiddelbar bevisførelse, forudsættes det, at fremgangsmåden i den foreslåede § 745 a, er fulgt i forbindelse med videoafhøringen.

Er der sket tilsidesættelse af de grundlæggende betingelser i den foreslåede § 745 a, bør videoafhøringen som altovervejende udgangspunkt ikke anvendes som bevismiddel under domsforhandlingen. Hvis der ikke har været en forsvarer for den mistænkte/sigtede til stede under videoafhøringen af barnet, eller den mistænkte/sigtede ikke har haft adgang til at gennemse videoafhøringen, bør videoafhøringen således som altovervejende udgangspunkt ikke anvendes.

...

I øvrigt vil det afhænge af karakteren og betydningen af den forskrift, der i givet fald er tilsidesat i forbindelse med videoafhøringen, om der kan ske anvendelse af videoafhøringen som bevismiddel under domsforhandlingen. Indsigelser om f.eks. ledende spørgsmål til barnet eller at en tryghedsskabende person har blandet sig i afhøringen, bør i almindelig ikke kunne føre til, at videoafhøringen ikke kan forevises som bevis under sagen. Det må således i overensstemmelse med princippet om fri bevisbedømmelse overlades til den dømmende ret at afgøre, om og i givet fald i hvilket omfang fejl af denne karakter ved videoafhøringens gennemførelse bør have betydning for videoafhøringens bevismæssige værdi.”

Under behandlingen af lovforslaget, stillede retsudvalget nogle spørgsmål til justitsministeren.

Af besvarelsen af spørgsmål 1 fremgår bl.a.:

”Såfremt det besluttes, at der skal foretages en videoafhøring af barnet, bør videoafhøringen søges gennemført hurtigst muligt, og hvis det er praktisk muligt inden en uge fra anmeldelsen. Formålet hermed er at sikre barnets hukommelse om forholdet samt at formindske påvirkninger af barnet fra familien eller andre. Endelig bør afhøringen foretages inden for kort tid for at skåne barnet for at blive afhørt på et tidspunkt, hvor en behandling af barnet er i gang.”

Højesterets begrundelse og resultat

Videoafhøringen af børnene den 4. august 2014 blev foretaget på grundlag af en anmeldelse den 10. juli 2014. Sagen mod S blev efterfølgende henlagt uden yderligere efterforskning, og Højesteret lægger til grund, at videoafhøringen den 19. november 2014 blev foretaget på grundlag af den nye politianmeldelse, der blev modtaget den 11. november 2014. Begge afhøringer blev foretaget under overværelse af en forsvarer for S, jf. retsplejelovens § 745 e, stk. 1. Den 9. december 2014 modtog S¹ forsvarer en CD-rom med afhøringerne fra den 4. august og den 19. november 2014, jf. § 745 e, stk. 2. Den 18. december 2014 anmodede S om genafhøring af børnene, og afhøringen blev foretaget den 29. januar 2015.

Højesteret finder vedrørende afhøringen den 19. november 2014, at der under de anførte omstændigheder ikke er sket en sådan tilsidesættelse af retssikkerhedsmæssige hensyn til \mathcal{S} , at der ikke i medfør af § 745 e bør gives tilladelse til, at denne videoafhøring kan anvendes som bevis under straffesagen. Højesteret har herved lagt vægt på, at der er foretaget genafhøring af børnene på grundlag af \mathcal{S} 's kendskab til afhøringerne den 4. august og 19. november 2014. Den omstændighed, at videoafhøringen den 19. november 2014 blev gennemført uden, at \mathcal{S} havde kendskab til indholdet af videoafhøringen den 4. august 2014, indebærer herefter ikke en tilsidesættelse af grundlæggende betingelser i § 745 e. Det samme gælder den tid, der er medgået fra afhøringen den 19. november til modtagelsen af CD-rommen den 9. december 2014.

Højesteret bemærker, at der ved den bevisvurdering, der skal foretages i forbindelse med straffesagen, vil kunne tages hensyn til det tidsmæssige forløb, og til at afhøringen af børnene den 19. november 2014 skete, uden at \mathcal{S} havde kendskab til afhøringen den 4. august 2014.

\mathcal{S} har anført, at såfremt det tillades at anvende videoafhøringen af 19. november 2014 som bevis i sagen, skal videoafhøringen den 4. august 2014 også tillades afspillet for at belyse forløbet.

På den anførte baggrund stadfæster Højesteret kendelsen.

Thi bestemmes:

Landsrettens kendelse stadfæstes.

KOPI TIL SAGEN - Aktnummer 2015-5161-0162-8

Højesteret
Prins Jørgens Gård 13
1218 København K

DATO 25. september 2015

JOURNAL NR.

RA-2015-5161-0162

BEDES ANFORT VED SVARSKRIVELSER

SAGSBEHANDLER: CER

RIGSADVOKATEN

FREDERIKSHOLMS KANAL 16
1220 KØBENHAVN K

TELEFON 72 68 90 00

FAX 72 68 90 04

KÆRESVARSKRIFT

Højesteretssag nr. 182/2015 – *S*

Ved brev af 11. september 2015 har Højesteret anmodet om en udtalelse i anledning af, at Procesbevillingsnævnet den 19. august 2015 meddelte *S* tilladelse til at kære Østre Landsrets kendelse af 19. maj 2015 til Højesteret.

Advokat Tage Siboni har indgivet kæreskrift til Højesteret den 9. september 2015.

Anklagemyndighedens påstand er stadfæstelse af Østre Landsrets kendelse af 19. maj 2015.

1. Sagens faktiske omstændigheder

1.1. Om sagens faktiske omstændigheder kan det oplyses, at Sydsjællands og Lolland-Falsters Politi den 10. juli 2014 modtog en anmeldelse fra *S* Kommune om seksuelle overgreb begået af *S* mod sine biologiske børn *F2* og *F1*. På den baggrund blev der foretaget en videoafhøring af børnene den 4. august 2014 i *X3*. Advokat Rasmus Anberg repræsenterede mistænkte ved afhøringen.

Der kom ikke umiddelbart noget frem under afhøringen, der kunne begrunde yderligere efterforskning, hvorfor børnenes mor den 21. august 2014 telefonisk blev oplyst om, at sagen ville blive henlagt. Hun ønskede ikke at klage over dette.

S blev ikke af politiet underrettet om den foretagne videoafhøring af børnene. Det fremgår dog af advokat Tage Sibonis kæreskrift af 9. september 2015, at S "først og tilfældigt [bliver] orienteret om videoafhøringen den 14. oktober 2014, da han er indkaldt til et møde hos kommunen i forbindelse med § 50-undersøgelse af børnene. Han får samtidig at vide, at sagen er henlagt, og han foretager derfor ikke yderligere".

Det bemærkes, at advokat Rasmus Anberg ikke er blevet oplyst om, at han ikke måtte drøfte sagen med sin klient.

RIGSADVOKATEN

1.2. Den 11. november 2014, jf. sagens bilag 7, modtog Sydsjællands og Lolland-Falsters Politi på ny en anmeldelse om seksuelle overgreb begået af S over for F2 og F1. Anmeldelsen var foretaget af X3, hvor der den 1. september 2014 blev opstartet et såkaldt sagssamråd, som blev efterfulgt af 4 samtaler med pigerne, jf. sagens bilag 34 G. X3 oplyste overfor politiet, at børnene overfor personalet i X3 havde uddybet, hvilke overgreb de havde været udsat for, ligesom den ældste havde skrevet dagbog omkring overgrebene, jf. sagens bilag 7.

SIDE 2

På den baggrund blev det besluttet, at foretage en ny videoafhøring pigerne. Denne fandt sted i X3 den 19. november 2014. Ved denne afhøring blev S repræsenteret af den beskikkede forsvarer, advokat Robert Koch Petersen S blev underrettet om afhøringen umiddelbart efter at denne havde fundet sted, og han anmodede i den forbindelse om at få beskikket advokat Tage Siboni som forsvarer.

1.3. Den 9. december 2014, jf. sagens bilag 25, blev der foretaget ransagning hos S, der blev anholdt og sigtet for overtrædelse af straffelovens § 216, stk. 2, jf. § 210, stk. 1, og § 225, ved på et ikke nærmere angivet tidspunkt i tidsrummet omkring den 1. januar 2010 til 15. december 2012 at have haft fuldbyrdet samleje og anden kønslig omgængelse end samleje med sine biologiske børn, F2 og F1, der begge er under 12 år gamle.

Den 9. december 2014 blev S i forlængelse af ransagningen afhørt, jf. sagens bilag 27, og samme dag modtog advokat Tage Siboni CD-rom med afhøringerne fra både den 4. august og 19. november 2014, jf. sagens bilag 28, som S efterfølgende har gennemset på advokat Tage Sibonis kontor, jf. advokat Tage Siboni kæreskrift af 9. september 2015, side 4.

1.4. Advokat Tage Siboni anmodede den 18. december 2014 om genafhøring af børnene, der blev gennemført den 29. januar 2015.

Sydsjælland- og Lolland-Falsters Politi har oplyst, at sagen fortsat er under efterforskning.

1.5. Ved processkrift af 7. januar 2015 til Retten i Næstved nedlagde advokat Tage Siboni påstand om, at videoafhøringerne, der blev gennemført den 4. august 2014 og den 19. november 2014, ikke skulle tillades afspillet under en eventuel hovedforhandling i sagen.

Anklagemyndigheden nedlagde ved processkrift af 26. januar 2015 påstand om, at begge videoafhøringer skulle tillades afspillet under en eventuel hovedforhandling.

RIGSADVOKATEN

Ved kendelse af 20. februar 2015 tillod Retten i Næstved, at videoafhøringerne kunne anvendes som bevis under en eventuel hovedforhandling og anførte i den forbindelse bl.a. følgende:

SIDE 3

"Indledningsvis bemærkes, at retten finder, at politiet burde have foretaget vidneafhøringen af børnene på et tidligere tidspunkt end den 4. august 2014. Retten finder endvidere, at politiet burde have informeret S om afhøringen og givet ham mulighed for at gennemse videooptagelsen og eventuelt begære genafhøring henset til længden af den periode, hvor han har været mistænkt. Under disse omstændigheder finder retten, at retsplejelovens § 745e, stk. 2, har været tilsidesat. Retten finder imidlertid ikke i den foreliggende sag, at den manglende efterlevelse af bestemmelsen er en grundlæggende betingelse, der skal medføre, at videoen ikke kan anvendes som bevis. Retten har blandt andet lagt vægt på, at efterlevelse af bestemmelsen næppe ville have medført, at S ville have fremsat anmodning om genafhøring henset til, at sagen blev henlagt.

Det fremgår af sagen, at børnene igen den 19. november 2014 har været afhørt ved videooptagelse efter en nogle dage forinden indgivet anmeldelse af samme forhold. S er efterfølgende underrettet herom og har haft mulighed for at begære genafhøring. Anmodning om genafhøring er fremsat af forsvareren den 18. december 2014 og er blevet gennemført den 29. januar 2015. Det fremgår af sagen, at der fra den 1. september 2014 i X3 har været gennemført et forløb, hvor sagen har været drøftet med børnene under deltagelse af socialrådgiver og psykolog og under moderens tilstedeværelse ved flere lejligheder.

Det lægges til grund, at der ved den fornyede politianmeldelse i november 2014 er fremkommet nye oplysninger, således at fornyet genafhøring af børnene til video den 19. november 2014 har været berettiget uanset den forløbne tid efter den første politianmeldelse den 10. juli 2014 og den påvirkning, børnene har været udsat for i X3 siden den 1. september. Retten finder ikke, at disse forhold skal føre til, at videooptagelsen den 19. november 2014 ikke kan anvendes som bevis. Bevisværdien af videooptagelsen skal vurderes af den dømmende ret, hvis der rejses tiltale."

1.6. Advokat Tage Siboni kærede på vegne af S Retten i Næstveds kendelse af 20. februar 2015 til Østre Landsret.

Den 19. maj 2015 stadfæstede Østre Landsret byrettens kendelse med følgende begrundelse:

"Af de grunde, der er anført af byretten, tiltræder landsretten, at der ikke er oplyst omstændigheder, der giver grundlag for at fastslå, at der er sket en sådan tilsidesættelse af forskrifterne i retsplejelovens § 745e eller retssikkerhedsmæssige hensyn i øvrigt, at det er udelukket at anvende videoafhøringen af børnene den 19. november 2014 som bevismiddel. På denne baggrund, og da S herefter ikke har indsigelser mod videoafhøringen af 4. august 2014, tiltræder landsretten, at begge videoafhøringer kan afspilles under en eventuel hovedforhandling. Landsretten tiltræder, at der ikke herved er taget stilling til bevisværdien, idet denne må vurderes af den dømmende ret, hvis der rejses tiltale mod S."

RIGSADVOKATEN

SIDE 4

2. Kærendes anbringender

Advokat Tage Siboni har i kæreskrift af 9. september 2015 nedlagt påstand om, at videoafhøringerne af F1 og F2 den 4. august 2014 og den 19. november 2014 ikke tillades afspillet under en eventuel hovedforhandling i sagen, idet der er sket en så væsentlig tilsidesættelse af bestemmelserne om videooptagelse, at hverken den 1. eller den 2. videoafhøring kan anvendes som bevis i sagen.

I forhold til den 1. videoafhøring – der blev gennemført den 4. august 2014 – anføres det, at den er uanvendelig, fordi S "ikke fik lejlighed til at gennemse den og anmode om en genafhøring".

I forhold til den 2. videoafhøring – der blev gennemført den 19. november 2014 – anføres det, at den er uanvendelig, fordi det er i strid med hensigterne bag en videoafhøring efter en anmeldelse, først at gennemføre denne mere end fire måneder efter anmeldelsen (den 10. juli 2014) og efter at de angiveligt forurettede, har været udsat for massiv påvirkning gennem mange måneder af deres mor, hinanden og professionelle medarbejdere i X3 ..

I tilknytning hertil anføres det, at 2. videoafhøring er uanvendelig, da muligheden for "en 2. afhøring på politiets initiativ efter et intensivt terapeutisk forløb [ikke er] omtalt nogen steder [i lovforarbejderne] – men må som modsætningvis slutning fra kravet om hurtig afhøring være udelukket", og at det ikke kan være en tilstrækkelig begrundelse i sig selv for en 2. afhøring, at små børn efter et terapeutisk forløb kan forklare yderligere om en sag, der én gang har været genstand for afhøring.

Herudover anføres det, at den 2. videoafhøring er uanvendelig på grund af fejlen omkring den 1. videoafhøring, der har berøvet S mulighed for at opnå adgang til en kontradiktorisk afhøring tidligt i forløbet.

Det bemærkes, at det i kæreskriftet anføres, at "[k]un hvis den 2. videoafhøring tillades anvendt, må den 1. nødvendigvis også anvendes for at belyse forløbet". Dette forstås anklagemyndigheden således, at forsvareren er af den opfattelse, at 1. videoafhøring kan og bør anvendes som bevis i sagen, hvis Højesteret afgørelse falder således ud, at Højesteret på den ene side fastslår, at den 1. videoafhøring ikke kan anvendes som bevis i sagen, mens Højesteret på den anden side fastslår, at den 2. videoafhøring kan anvendes som bevis i sagen.

Der henvises i øvrigt til kæreskriftet af 9. september 2015.

RIGSADVOKATEN

3. Det retlige grundlag

3.1. Baggrunden for indførelsen af retsplejelovens § 745 e og § 872

SIDE 5

Nærværende sag vedrører navnlig forståelsen af retsplejelovens § 745 e og § 872, som har følgende ordlyd:

"§ 745 e. Kan politiets afhøring af et barn, når afhøringen optages på video (videoafhøring), formodes at ville finde anvendelse som bevis under hovedforhandlingen, skal forsvareren være til stede under videoafhøringen.

Stk. 2. Den, der er mistænkt eller sigtet, har ikke adgang til at overvære videoafhøringen. Den pågældende skal snarest muligt have adgang til sammen med sin forsvarer at gennemse videooptagelsen hos politiet. En begæring fra den, der er mistænkt eller sigtet, eller dennes forsvarer om, at der foretages genafhøring af barnet, skal fremsættes snarest muligt herefter.

§ 872. Politiets afhøring af et barn kan, når afhøringen er optaget på video (videoafhøring), benyttes som bevis under hovedforhandlingen."

De citerede bestemmelser blev indført ved lov nr. 228 af 2. april 2003 om ændring af bl.a. retsplejeloven (som henholdsvis § 745 a og § 877 a). Bestemmelsen i § 745 a blev videreført uændret som § 745 e ved lov nr. 436 af 10. juni 2003. Begge bestemmelser blev dog ændret ved lov nr. 538 af 8. juni 2006, idet udtrykket "domsforhandlingen" blev ændret til "hovedforhandlingen", men der ikke blev foretaget andre ændringer.

De omhandlede bestemmelser blev fremsat ved lovforslag nr. 117 af 10. december 2002 om ændring af straffeloven, adoptionsloven og retsplejeloven. I forbindelse med lovforslagets behandling – der i øvrigt bl.a. vedrørte ændringer af straffelovens bestemmelser om børnepornografi – stillede Retsudvalget i alt 9 spørgsmål. Alene spørgsmål 1 og spørgsmål 7 angår videoafhøringstemaet, men besvarelserne af disse to spørgsmål indeholder ikke noget nærmere om de problemstillinger, som den foreliggende sag rejser, bortset fra, at det i besvarelsen af spørgsmål nr. 1 anføres, at en videoafhøring bør søges gennemført hurtigst muligt, og hvis det er praktisk muligt inden en uge fra anmeldelsen bl.a. for at formindske påvirkninger af barnet fra familien eller andre.

3.2. Betænkning nr. 1420/2002

Det ovenfor nævnte lovforslag byggede på et forslag fra en arbejdsgruppe, der havde afgivet betænkning nr. 1420/2002 om gennemførelse af straffesager om seksuelt misbrug af børn, jf. pkt. 1.2 i de almindelige bemærkninger til lovforslag nr. 117 af 10. december 2002. I betænkningen anføres på side 100 f. bl.a. følgende vedrørende spørgsmålet om beskikkelse af forsvarer og forsvarerens tilstedeværelse i forbindelse med videoafhøringen af barnet:

”Arbejdsgruppens flertal finder [...], at den, der er mistænkt eller sigtet for seksuelt misbrug af et barn, ikke fremover bør have adgang til at overvære afhøringen af barnet [...]. For at sikre at mistænkte/sigtedes interesser kan varetages under videoafhøringen, finder arbejdsgruppen, at den mistænkte/sigtedes forsvarer skal være tilstede under foretagelsen af en videoafhøring, jf. arbejdsgruppens forslag til retsplejelovens § 745 a.

RIGSADVOKATEN

SIDE 8

[...]

Arbejdsgruppen finder, at den gældende retstilstand bør ændres, således at der skabes udtrykkelig hjemmel til at beskikke en forsvarer for den mistænkte eller ukendte gemingsmand i forbindelse med foretagelse af en videoafhøring, medmindre den mistænkte/sigtede allerede har valgt en forsvarer. [...].

En forudgående formel beskikkelse af den medvirkende advokat som forsvarer for den mistænkte eller ukendte gemingsmand vil sikre advokaten de beføjelser, som efter retsplejeloven er tillagt den, der formelt er beskikket eller valgt som forsvarer i en straffesag. Den pågældende vil bl.a. have adgang til at gøre sig bekendt med det materiale, politiet allerede har tilvejebragt i sagen, jf. retsplejelovens § 745, stk. 1, ligesom den pågældende forud for videoafhøringen vil kunne diskutere sagen og eventuelle spørgsmål, som bør stilles til barnet, med sin klient.

[...]

Som det fremgår af arbejdsgruppens forslag til formulering af retsplejelovens § 745 a, er det arbejdsgruppens opfattelse, at forsvareren skal være tilstede under videoafhøringen af barnet. Forsvareren skal altså ikke alene have ret til at overvære afhøringen, men bør efter arbejdsgruppens opfattelse pålægges pligt til at overvære afhøringen med henblik på at varetage den mistænkte/sigtedes eller endnu ikke identificerede gemingsmands – som altså ikke selv har adgang til at være tilstede – interesser under hovedafhøringen af barnet, når afhøringen kan formodes at ville finde anvendelse som bevis under en eventuel senere domsforhandling.

Arbejdsgruppen finder samtidig [...], at videoafhøringer fremover skal kunne anvendes umiddelbart som bevis under domsforhandlingen, således at videoafhøringen erstatter vidneafhøring af barnet for den dømmende ret.

[...]

Forsvarerens tilstedeværelse under hovedafhøringen af barnet vil samtidig sikre, at forsvareren allerede på dette tidspunkt vil kunne stille de spørgsmål, som den pågældende – almindeligvis efter forudgående samtale med sin klient – måtte have til barnet, således at en eventuel genafhøring af barnet vil kunne begrænses

til supplerende spørgsmål, som måtte være foranlediget af den mistænkte/sigtedes og forsvarerens gennemsyn af hovedafhøringen af barnet.”

Med hensyn til den mistænkte/sigtedes adgang til at gøre sig bekendt med barnets forklaring anføres bl.a. følgende i den nævnte betænkning side 129 f.:

”Arbejdsgruppens flertal finder [...] at den mistænkte/sigtede ikke – af hensyn til barnet – skal have adgang til at overvære videoafhøringen af barnet. Den mistænkte/sigtedes retssikkerhed må i stedet tilgodeses ved, at han snarest muligt efter afhøringen skal have adgang til sammen med sin forsvarer at gennemse videooptagelsen hos politiet, ligesom den mistænkte/sigtede skal gøres bekendt med, at han har mulighed for at fremsætte anmodning om, at der stilles supplerende spørgsmål til barnet ved en genafhøring [...].

RIGSADVOKATEN

SIDE 7

Af hensyn til en eventuel genafhøring af barnet bør den mistænkte/sigtede gennemse videooptagelsen snarest muligt efter gennemførelsen af afhøringen. Det bør således tilstræbes, at den mistænkte/sigtede ser videoafhøringen så hurtigt som muligt efter optagelsen – eventuelt samme dag – og i al fald så vidt muligt inden for 1 til 2 uger efter afhøringen. Hvis den mistænkte/sigtede ønsker at se afhøringen, men er lovligt forhindret i at se afhøringen inden for ganske kort tid efter optagelsen f.eks. på grund af sygdom eller sagligt begrundet udlandsophold må videooptagelse forevises ham hurtigst muligt efter forhindringens ophør.”

For så vidt angår spørgsmålet om den mistænkte/sigtedes adgang til at anmode om genafhøring af barnet anføres følgende i betænkningen side 130:

”Hensynet til den mistænkte/sigtedes retssikkerhed og den i en straffesag anklagedes adgang til at få afhørt vidner, som føres imod ham, jf. retsplejelovens § 183, stk. 1 og Den Europæiske Menneskerettighedskonvention artikel 6, stk. 3, litra d, jf. stk. 1, indebærer, at den mistænkte/sigtede skal have mulighed for at anmode om, at der foretages en genafhøring af barnet, hvis den første videoafhøring af barnet kan formodes at ville blive anvendt som bevis under domsforhandlingen.

Af hensyn til barnet bør en genafhøring imidlertid kun ske, hvis det findes rimeligt begrundet, for at den mistænkte/sigtede kan varetage sit forsvar. Arbejdsgruppen finder, at det må afgøres efter en konkret vurdering, om en anmodning om genafhøring skal imødekommes. Hvis den mistænkte/sigtede og dennes forsvarer ønsker stillet nye relevante spørgsmål til barnet, som ikke er besvaret under den første afhøring, må anmodningen imødekommes. Det vil endvidere kunne være nødvendigt at foretage en genafhøring af barnet, hvis der efter den første afhøring fremkommer nye oplysninger, som ikke forelå på tidspunktet for den første afhøring, og disse oplysninger giver anledning til at stille yderligere spørgsmål til barnet, eller hvis der i øvrigt foreligger andre særlige grunde til at foretage en genafhøring af barnet. Helt ubegrundede anmodninger om genafhøring eller anmodninger, som alene har karakter af en forhaling af sagen eller af chikane, bør derimod afvises.”

I forhold til betydningen af eventuelle fejl og mangler i forbindelse med politiets optagelse af videoafhøringen anføres bl.a. følgende i betænkningens side 134 f.:

"For så vidt angår spørgsmålet om anvendelse af en videoafhøring som bevismiddel, når afhøringen ikke er foretaget i overensstemmelse med forskrifterne herfor, finder arbejdsgruppen, at der ved vurderingen af, hvorvidt videoafhøringen bør forevises retten som bevis under sagen, bør lægges vægt på karakteren og betydningen af den forskrift, der i givet fald er tilsidesat.

Hvis der f.eks. fra forsvarerens side bliver gjort gældende, at en videoafhøring ikke bør anvendes som bevis, fordi der efter forsvarerens opfattelse f.eks. er stillet ledende spørgsmål til barnet, eller fordi en tilstedeværende tryghedsskabende person har blandet sig i afhøringen eller lignende, vil dette efter arbejdsgruppens opfattelse i almindelighed ikke kunne føre til, at videoafhøringen ikke kan forevises som bevis under sagen. Det må – i overensstemmelse med princippet om fri bevisbedømmelse – overlades til den dømmende ret at afgøre, om og i hvilket omfang fejl af denne karakter ved videoafhøringens gennemførelse bør have betydning for videoafhøringens bevismæssige værdi, jf. også Højesterets kendelse af 13. december 2001 (UFR2002.551H) [...].

RIGSADVOKATEN

SIDE 8

Er der derimod sket tilsidesættelse af de grundlæggende betingelser for videoafhøringens gennemførelse og anvendelse, som følger af arbejdsgruppens forslag til retsplejelovens § 745 a, bør videoafhøringen som altovervejende udgangspunkt ikke anvendes som bevismiddel under domsforhandlingen. Hvis der ikke har været en forsvarer for den mistænkte/sigtede til stede under videoafhøringen af barnet, eller den mistænkte/sigtede ikke har haft adgang til at gennemse videoafhøringen, bør videoafhøringen således som altovervejende udgangspunkt ikke anvendes."

3.3. Lovforslag nr. 117 af 10. december 2002

Som nævnt ovenfor under pkt. 3.2 blev forslaget fra arbejdsgruppen, der havde afgivet betænkning nr. 1420/2002 om gennemførelse af straffesager om seksuelt misbrug af børn, med visse redaktionelle ændringer fremsat ved lovforslag nr. 117 af 10. december 2002 om ændring af straffeloven, adoptionsloven og retsplejeloven.

I lovforslagets almindelige bemærkninger pkt. 3.4.2 anføres bl.a. følgende med hensyn til anvendelse af videoafhøringer som bevismiddel under hovedforhandlingen:

"Justitsministeriet er [...] enig med arbejdsgruppen i, at der bør indsættes en udtrykkelig hjemmel i retsplejeloven til anvendelse af videoafhøringer af børn som bevismiddel under domsforhandlingen, hvis afhøringen og optagelsen heraf er sket på en måde, hvor hensynet til tiltales retssikkerhed og tiltaltes mulighed for at varetage sit forsvar er varetaget. Har der således været en forsvarer til stede, og har den tiltalte haft mulighed for at stille supplerende spørgsmål til barnet [...] vurderer Justitsministeriet, at princippet om bevisumiddelbarhed kan fraviges. Det vil bero på domstolens frie bevisvurdering, hvilken bevisværdi det bevismateriale, der er fremlagt under domsforhandlingen, kan tillægges, jf. retsplejelovens § 896."

I relation til spørgsmålet om, hvorvidt mistænkte/sigtede skal have mulighed for at overvære videoafhøringen af et barn – og hvor arbejdsgruppen havde delt sig i et flertal og et mindretal, hvor flertallet mente, at den pågældende ikke skulle have mulighed for at overvære videoafhøringen – anføres bl.a. følgende i lovforslagets almindelige bemærkninger pkt. 3.4.5:

"Justitsministeriet lægger ved sin stillingtagen vægt på, at hensynet til barnet samt hensynet til at opnå en uforbeholden og detaljeret forklaring fra barnets side må antages at varetages bedst ved flertallets løsningsforslag. Hvis den mistænkte/sigtede overværer afhøringen, selv om dette måttet ske fra et andet lokale, vil dette, når barnet informeres herom hvilket efter Justitsministeriets opfattelse som udgangspunkt bør ske, hvis der er tale om et større barn kunne virke hindrende for, at politiet kan opnå en uforbeholden og detaljeret forklaring, der kan bidrage til sagens oplysning.

Justitsministeriet lægger endvidere vægt på, at hensynet til den mistænkte/sigtedes retssikkerhed også kan tilgodeses ved flertallets forslag, idet den mistænkte/sigtede efter forslaget har ret til snarest muligt efter afhøringens foretagelse at gennemse videoafhøringen og til at anmode om en eventuel genafhøring af barnet."

RIGSADVOKATEN

SIDE 9

I de specielle bemærkninger til § 745 e (oprindeligt § 745 a) anføres bl.a. følgende med hensyn til den mistænkte/sigtedes adgang til snarest muligt at gøre sig bekendt med videoafhøringen samt i forhold til adgangen til at foretage genafhøring af barnet:

"Det foreslås endvidere, at den mistænkte eller sigtede ikke har krav på at overvære afhøringen af barnet ej heller fra et andet lokale via en monitor. Den mistænkte/sigtede kan således ikke under henvisning til, at han ikke har overværet afhøringen af barnet, anfægte anvendelsen af videoafhøringen som bevismiddel under en senere domsforhandling.

Derimod foreslås det, at mistænkte/sigtede har krav på efterfølgende sammen med sin forsvarer at gennemse videoafhøringen og herved blive bekendt med barnets forklaring. Den mistænkte/sigtede får ved gennemsynet mulighed for at vurdere, om barnets forklaring giver ham anledning til at anmode om, at der stilles yderligere spørgsmål til barnet. Af hensyn til en eventuel genafhøring af barnet bør den mistænkte/sigtede gennemse videooptagelsen snarest muligt efter gennemførelsen af afhøringen. Det bør tilstræbes, at den mistænkte/sigtede ser videoafhøringen så hurtigt som muligt efter optagelsen eventuelt samme dag og så vidt muligt inden for 1 til 2 uger efter afhøringen.

[...]

Det foreslås endvidere, at den mistænkte/sigtede eller dennes forsvarer kan fremsætte begæring om, at der foretages en genafhøring af barnet. Den mistænkte/sigtede får herved mulighed for at varetage sit forsvar ved at få stillet spørgsmål til barnet, når barnets forklaring kan forventes at blive anvendt som bevis under en senere domsforhandling. Genafhøring bør af hensyn til barnet kun ske, hvis det findes rimeligt begrundet, for at den mistænkte/sigtede kan varetage sit forsvar."

Endelig anføres følgende i de specielle bemærkninger til § 872 (oprindeligt § 877 a) vedrørende anvendelse af videoafhøringen i de tilfælde, hvor fremgangsmåden i retsplejelovens § 745 e ikke er blevet fulgt:

"Da anvendelse af videoafhøringer som bevis under domsforhandlingen som erstatning for barnets afgivelse af vidneforklaring for den dømmende ret er en fravigelse af princippet om umiddelbar bevisførelse, forudsættes det, at frem-

gangsmåden i den foreslåede § 745 a, er fulgt i forbindelse med videoafhøringen.

Er der sket tilsidesættelse af de grundlæggende betingelser i den foreslåede § 745 a, bør videoafhøringen som altovervejende udgangspunkt ikke anvendes som bevismiddel under domsforhandlingen. Hvis der ikke har været en forsvarer for den mistænkte/sigtede til stede under videoafhøringen af barnet, eller den mistænkte/sigtede ikke har haft adgang til at gennemse videoafhøringen, bør videoafhøringen således som altovervejende udgangspunkt ikke anvendes.

[...]

I øvrigt vil det afhænge af karakteren og betydningen af den forskrift, der i givet fald er tilsidesat i forbindelse med videoafhøringen, om der kan ske anvendelse af videoafhøringen som bevismiddel under domsforhandlingen. Indsigelser om f.eks. ledende spørgsmål til barnet eller at en tryghedsskabende person har blandet sig i afhøringen, bør i almindelig ikke kunne føre til, at videoafhøringen ikke kan forevises som bevis under sagen. Det må således i overensstemmelse med princippet om fri bevisbedømmelse overlades til den dømmende ret at afgøre, om og i givet fald i hvilket omfang fejl af denne karakter ved videoafhøringens gennemførelse bør have betydning for videoafhøringens bevismæssige værdi."

RIGSADVOKATEN

SIDE 10

3.4. Rigsadvokatens Meddelelse nr. 2/2007

Rigsadvokaten har i RM nr. 2/2007 om behandlingen af sager om seksuelt misbrug af børn og videoafhøring af børn i sådanne sager fastsat nærmere retningslinjer om bl.a. videoafhøring. Retningslinjerne er i vidt omfang fastsat på baggrund af de regler om videoafhøring af børn, som blev indført ved lov nr. 228 af 2. april 2003 om ændring af bl.a. retsplejeloven (nu § 745 e og § 872) samt anbefalingerne i betænkning nr. 1420/2002 om gennemførelse af straffesager om seksuelt misbrug af børn, ligesom retningslinjerne i et vist omfang er fastsat på baggrund af retspraksis.

Det fremgår af RM 2/2007, afsnit 3, side 1, bl.a. at:

"Videoafhøring af barnet bør søges gennemført hurtigst muligt, og hvis det er praktisk muligt inden en uge fra anmeldelsen. Formålet hermed er at sikre barnets hukommelse om forholdet og at skåne barnet for at blive afhørt på et tidspunkt, hvor en behandling af barnet er i gang. Endvidere kan en afhøring inden for kort tid efter anmeldelsen være med til at mindske risikoen for påvirkninger af barnet fra familien eller andre."

Det citerede svarer til de, der blev anført af Justitsministeriet i besvarelsen af spørgsmål nr. 1 til det omhandlede lovforslag, jf. også pkt. 3.1 ovenfor.

I RM 2/2007, afsnit 9, om den mistænkte/sigtedes adgang til at gøre sig bekendt med barnets forklaring og vejledning af den mistænkte/sigtede, side 1 ff. fremgår bl.a. følgende:

"Såfremt videoafhøringen giver grundlag for at fortsætte strafforfølgningen, skal der snarest rejses sigtelse mod mistænkte, hvis dette ikke allerede er sket.

Forsvareren skal have tilsendt en kopi af videoafhøringen og en eventuel hel eller delvis udskrift af denne, jf. retsplejelovens § 729 a, stk. 3.

Den mistænkte/sigtede skal snarest muligt have adgang til sammen med sin forsvarer at gennemse videooptagelsen hos politiet, jf. retsplejelovens § 745 e, stk. 2, 2. pkt., og det påhviler politiet at vejlede mistænkte/sigtede om denne adgang.

Det er frivilligt for den mistænkte/sigtede, om han eller hun ønsker at gennemse videoafhøringen.

RIGSADVOKATEN

Af hensyn til en eventuel genafhøring af barnet bør det ifølge forarbejderne til bestemmelsen tilstræbes, at mistænkte/sigtede ser videoafhøringen så hurtigt som muligt efter optagelsen – eventuelt samme dag – og så vidt muligt inden for 1 til 2 uger efter afhøringen.

SIDE 11

[...]

Det skal således i politikredsene sikres, at politiet efter videoafhøring af et barn foretager det fornødne med henblik på, at mistænkte/sigtede snarest muligt gennemser videoafhøringen."

Vedrørende mulighederne for genafhøring af barnet fremgår det af afsnit 10, side 1, i meddelelsen at:

"En begæring fra den, der er mistænkt eller sigtet, eller dennes forsvarer om, at der skal foretages en genafhøring af barnet, skal fremsættes snarest efter, at den pågældende har haft adgang til at gennemse videoafhøringen, jf. § 745 e, stk. 2, 3. pkt.

Ifølge forarbejderne til bestemmelse skal begæringen fremsættes snarest muligt og som udgangspunkt inden 2 uger efter, at den mistænkte/sigtede har foretaget gennemsyn af den første afhøring af barnet. Det vil være hensigtsmæssigt, at begæringen fremsættes skriftligt og med angivelse af temaet for genafhøringen.

Genafhøring bør – af hensyn til barnet – kun ske, hvis det findes rimeligt begrundet, for at den mistænkte/sigtede kan varetage sit forsvar. Hvorvidt der skal foretages en genafhøring må afgøres ud fra en konkret vurdering, hvor det bl.a. kan tillægges vægt, om der er fremkommet nye oplysninger efter den første afhøring af barnet, om den mistænkte/sigtede og dennes forsvarer ønsker, at der bliver stillet nye relevante spørgsmål til barnet, eller om der i øvrigt foreligger andre særlige grunde til at foretage en genafhøring.

Fremsættes en anmodning om genafhøring senere end 2 uger efter, at den mistænkte/sigtede har haft adgang til at gennemse afhøringen af barnet, må der ifølge forarbejderne ved vurderingen af, om genafhøring skal foretages, lægges vægt på, om hensynet til barnet tilsiger – navnlig på grund af den tid, der er forløbet siden den første afhøring – at der ikke bør foretages fornyet afhøring af barnet. Det må ved vurderingen endvidere indgå, hvad der er årsag til den sene begæring om genafhøring, herunder om det skyldes den mistænkte/sigtedes egne forhold.

En eventuel tvist mellem politiet/anklagemyndigheden og den mistænkte/sigtede og dennes forsvarer om, hvorvidt der skal foretages genafhøring af barnet, vil kunne indbringes for retten i medfør af retsplejelovens § 746, stk. 1.

Hvis det beslutes, at der skal foretages en fornyet afhøring af barnet, må denne søges gennemført ved en yderligere videoafhøring eller eventuelt – afhængig af barnets alder og forældremyndighedsindehaverens stillingtagen hertil – i retten.

Den mistænkte/sigtede har adgang til efterfølgende at gennemse en eventuel genafhøring af barnet. Der skal således snarest rettes henvendelse til mistænkte/sigtede og forsvareren om, at gennemsyn af genafhøringen kan ske hos politiet.”

Der kan endvidere henvises til afsnit 11, side 1, i meddelelsen, hvor der bl.a. anføres følgende vedrørende adgangen til at benytte en videoafhøring som bevis under hovedforhandlingen:

RIGSADVOKATEN

SIDE 12

”Ifølge retsplejelovens § 872 kan politiets afhøring af et barn, der er optaget på video, benyttes som bevis under hovedforhandlingen.

Da anvendelse af videoafhøring under hovedforhandlingen er en fravigelse af princippet om umiddelbart bevisførelse, forudsættes det i forarbejderne til bestemmelsen, at fremgangsmåden i retsplejelovens § 745 e er fulgt i forbindelse med videoafhøringen.

Er der sket tilsidesættelse af de grundlæggende betingelser i § 745 e, bør videoafhøringen som altovervejende udgangspunkt ikke anvendes som bevismiddel under hovedforhandlingen. Hvis der ikke har været en forsvarer for den mistænkte/sigtede til stede under videoafhøringen af barnet, eller den mistænkte/sigtede ikke har haft lejlighed til at gennemse videoafhøringen, bør videoafhøringen således som altovervejende udgangspunkt ikke anvendes.

Eventuelt forsvarerskifte efter gennemførelse af videoafhøringen har ikke betydning for videoafhøringens anvendelse som bevismiddel under hovedforhandlingen. Hvis den mistænkte/sigtede vælger at skifte forsvarer, vil dette således ikke indebære, at der alene af den grund skal foretages en fornyet afhøring af barnet.

I øvrigt vil det ifølge forarbejderne afhænge af karakteren og betydningen af den forskrift, der i givet fald er tilsidesat i forbindelse med videoafhøringen, om der kan ske anvendelse af videoafhøringen som bevismiddel under hovedforhandlingen. Indsigelser om f.eks. ledende spørgsmål til barnet, eller at en tryghedsskabende person har blandet sig i afhøringen, bør i almindelighed ikke kunne føre til, at videoafhøringen ikke kan forevises som bevis under sagen. Det må således – i overensstemmelse med princippet om fri bevisbedømmelse – overlades til den dømmende ret at afgøre, om og i givet fald i hvilket omfang fejl af denne karakter ved videoafhøringens gennemførelse bør have betydning for videoafhøringens bevismæssige værdi.

Afviser retten, at en videoafhøring anvendes som bevis, bør der snarest tages stilling til, om barnet skal indkaldes til at afgive vidneforklaring for retten, eller om en ny videoafhøring vil kunne afhjælpe fejl ved den tidligere videoafhøring.”

3.5. Retspraksis

Der foreligger adskillige trykte afgørelser vedrørende retsplejelovens § 745 e og anvendelsen af videoafhøringer af børn som bevis i straffesager, herunder afgørelser fra Højesteret.

3.5.1. Der kan således nævnes følgende sager, hvor domstolene har tilladt, at en videoafhøring har kunnet afspilles i forbindelse med hovedforhandlingen, selvom forskrifterne i retsplejelovens § 745 e ikke er blevet fulgt:

TfK 2013.1001Ø vedrørte en ankesag, hvor T1 og T2 var tiltalt for mishandling mv. af T2's døtre A og B. Forsvarerne protesterede mod, at anklagemyndigheden benyttede videoafhøringer af A og B som bevis, idet de tiltalte ikke var behørigt vejledt i forbindelse med afspilning af afhøringerne om, at videoerne ville blive anvendt som bevis og om, at begæring om genafhøring af børnene skulle fremsættes straks og inden 2 uger. Landsretten bemærkede, at den første videoafhøring blev gennemset af de tiltalte sammen med forsvarerne. Der forelå ingen rapport vedr. gennemsynet af den anden videoafhøring, men ifølge en politirapport var det aftalt med T2's forsvarer, at T2 og forsvareren skulle gennemse afhøringerne sammen. Ingen af de tiltalte havde på noget tidspunkt fremsat begæring om genafhøring af børnene. På ovenstående baggrund lagde landsretten til grund, at de grundlæggende betingelser i retsplejelovens § 745 e, stk. 2, var opfyldt, og landsretten tillod herefter, at videoafhøringerne kunne afspilles i forbindelse med hovedforhandlingen.

RIGSADVOKATEN

SIDE 13

I TfK 2009.945V tillod landsretten tillige afspilning af videoafhøring under hovedforhandlingen i en sag, hvor T nægtede sig skyldig i at have krænket to drenge seksuelt. Under hovedforhandlingen anmodede forsvareren om, at videoafhøringerne af de to forurettede drenge, F1 og F2, der var blevet videoafhørt i november 2008 og januar 2009, ikke blev benyttet som bevismiddel og at F1 og F2 blev genafhørt. Selv om alle formalia, som skal overholdes i forbindelse med videoafhøring af børn, ikke var overholdt, tillod byretten afspilningen, og byretten nægtede at give tilladelse til genafhøring. Landsretten tiltrådte denne afgørelse og lagde til grund, at de grundlæggende betingelser i retsplejelovens § 745 e, stk. 2, for at anvende videooptagelserne som bevis var opfyldt, bortset fra, at det ikke var selve optagelsen men alene en afskrift, T2 havde haft lejlighed til at gennemgå med sin forsvarer. Forsvareren havde gennemgået en afskrift af den første videooptagelse med T, og T havde gennemset den 2. videooptagelse sammen med forsvareren, og der var ikke fremsat begæringer om genafhøring.

U 2007.51/2V vedrørte en sædelighedssag, hvor der i forbindelse med efterforskningen den 30. november 2005 blev foretaget videoafhøring af barnet B. Afhøringen blev overværet af forsvareren for M, som politiet efter de da foreliggende oplysninger troede var den mistænkte. Efterfølgende blev T identificeret som mistænkt i sagen og fik beskikket en forsvarer F. T og F gennemså den 21. december 2005 videoafhøringen,

og den 29. december 2005 meddelte F, at T ikke ønskede genafhøring af B. B blev på ny afhørt den 3. februar 2006, og denne afhøring blev overværet af F og den 7. marts gennemset af T og hans nye forsvarer C, der den 14. marts 2006 meddelte, at T ikke ønskede genafhøring. Under anke af byrettens dom fremsatte anklagemyndigheden begæring om, at videoafhøringen fra november 2005 blev anvendt som bevis i sagen. C protesterede og gjorde endvidere gældende, at videoafhøringen af 3. februar 2006 heller ikke kunne anvendes som bevis. Landsrettens flertal fandt - modsat byretten - at videoafhøringen af 30. november 2005 kunne anvendes som bevis. Det anførtes herved, at landsretten ved bevisvurderingen ville tage hensyn til, at afhøringen ikke blev overværet af en forsvarer for T. Der blev bl.a. lagt vægt på, at B rent faktisk blev afhørt på ny den 3. februar 2006, hvor T var repræsenteret ved F, der havde lejlighed til at stille supplerende spørgsmål også vedrørende afhøringen den 30. november 2005. Med hensyn til videoafhøringen af 3. februar 2006 anførtes det bl.a., at den omstændighed, at T og C først sammen gennemsår videoafhøringen den 7. marts 2006, ikke kunne begrunde, at videoen ikke kunne benyttes som bevis under domsforhandlingen.

RIGSADVOKATEN

SIDE 14

I utrykt kendelse afsagt af Østre Landsret den 21. september 2005, blev en tidligere afvist videoafhøring efterfølgende tilladt anvendt som bevis. Videoafhøringen var i sagen foretaget under overværelse af en forsvarer, men sigtede var ikke i forbindelse med anholdelsen og sigtelsen for seksuelle krænkelser af sin steddatter, blevet orienteret om, at der havde fundet videoafhøring sted. Tiltalte var dog i forbindelse med afhøring gjort bekendt med, at steddatteren havde afgivet forklaring, og under grundlovsforhøret i sagen blev de væsentligste dele af videoen afspillet i retsmødet. Han blev ved Odense Rets dom af 17. november 2014 fundet skyldig i overtrædelse af bl.a. straffelovens § 224, jf. § 222, på baggrund af en bevisførelse, hvor videoafhøringen indgik som den væsentligste og afgørende beviselighed. Han ankede denne dom. Under landsrettens behandling af ankesagen, blev spørgsmålet om anvendelsen af videoafhøringen som bevis under ankesagen udskilt til særskilt pådømmelse. Videoafhøringen blev herefter afvist under ankesagens behandling i landsretten, fordi tiltalte ikke var blevet vejledt om sin ret til at gennemse optagelsen med sin forsvarer, om at han havde adgang til at begære genafhøring, samt om at adgangen hertil kunne fortabes, hvis den ikke blev fremsat snarest muligt. Landsretten hjemviste herefter sagen til fornyet behandling i byretten. Her opstod på ny spørgsmål om anvendelse af den samme videoafhøring. Byretten afviste videoafhøringen, selv om der inden den nye hovedforhandling for byretten var givet tiltalte og hans forsvarer vejledning om adgang til at gennemse videooptagelsen, og der var givet behørig vejledning om adgangen til genafhøring. Byrettens kendelse blev kæret til landsretten, som tillod videoafhøringen anvendt. Landsretten lagde herved bl.a. vægt på, at hensynet til tiltaltes retssikkerhed kunne varetages ved, at der under en supplerende videoafhøring kunne stilles de fornødne supplerende spørgsmål.

Kendelsen vedlægges i kopi.

3.5.2. Der kan også nævnes følgende sager, hvor domstolene ikke har tilladt, at en videoafhøring har kunnet afspilles i forbindelse med hovedforhandlingen, fordi forskrifterne i retsplejelovens § 745 e ikke er blevet fulgt, eller fordi der er sket en afgørende tilsidesættelse af retssikkerhedsmæssige hensyn til tiltalte:

I U 2005.474Ø blev videoafhøringer af to børn i en sædelighedssag derimod ikke tilladt anvendt som bevis, idet tiltalte ikke havde gennemset videoafhøringerne sammen med sin forsvarer. Landsretten anførte, at politiet ikke som foreskrevet af Rigsadvokaten havde udfærdiget rapport om, hvilken vejledning der var ydet T om videoafhøringen og T's reaktion herpå. Det kunne efter T's og politiets forklaringer lægges til grund, at T var blevet vejledt om sin ret til at gennemse videooptagelserne sammen med forsvareren, men det kunne ikke med den fornødne sikkerhed anses for godtgjort, at T tillige var blevet vejledt om formålet hermed, herunder at optagelserne skulle anvendes i retten som bevis imod ham, og at han havde adgang til at begære genafhøring, samt at adgangen hertil kunne fortabes, hvis den ikke blev fremsat snarest muligt. Disse tilsidesættelser af afgørende garantier for T's retssikkerhed måtte føre til, at videoafhøringerne ikke kunne tillades anvendt som bevis under domsforhandlingen i ankesagen.

RIGSADVOKATEN

SIDE 15

U 2002.551H, der er afsagt forud for indførelsen af de gældende regler i retsplejeloven om anvendelse af videoafhøring af et barn som bevis under hovedforhandlingen, vedrørte T, der var mistænkt for seksuelt misbrug af dennes to sønner. Der blev den 8. marts 2000 gennemført en videoafhøring af begge børn. Under afhøringerne var børnenes mor M til stede i afhøringslokalet, og afhøringerne blev overværet fra et monitorrum af en beskikket forsvarer F. Den 16. marts 2000 blev T anholdt og sigtet i sagen, og han fik da lejlighed til kort at gennemse en udskrift af videoafhøringen. Den 25. maj 2000 blev der på ny gennemført en afhøring, dog kun af den yngste søn. M var til stede i afhøringslokalet, mens T og F overværede den fra et monitorrum og fik lejlighed til at stille supplerende spørgsmål. Under domsforhandlingen anmodede anklagemyndigheden byretten om tilladelse til at dokumentere videooptagelserne af 8. marts og 25. maj 2000. Byretten imødekom anmodningen for så vidt angår afhøringen den 25. maj 2000, men ikke afhøringerne den 8. marts 2000. Landsretten afviste begge afhøringer som bevis, hvorimod Højesteret tilsluttede sig byrettens resultat. Af byrettens begrundelse fremgår bl.a. følgende:

"Vedrørende spørgsmålet om anvendelse af videooptagelserne lægger retten til grund, at optagelsen den 8. marts d.å. skete, forud for at tiltalte var sigtet. Tiltalte havde derfor ikke forinden haft mulighed for at drøfte sagen med sin forsvarer, således at denne kunne stille relevante supplerende spørgsmål til forurettede igennem den politiassistent, der foretog afhøringen. Der har heller ikke på noget senere tidspunkt været foretaget videoafhøring, hvor begge drengene har været afhørt, medens tiltalte og dennes forsvarer har haft lejlighed til fra et andet monitorrum at påhøre forklaringerne og dermed haft mulighed for at stille spørgsmål igennem den afhørende polititjenestemand.

Retten finder i overensstemmelse med Højesterets kendelse i U 2000, side 1751, at videooptagelser af politiets afhøringer af børn i sædelighedssager i videst muligt omfang skal ske under iagttagelse af retssikkerhedsmæssige garantier svarende til dem, der gælder ved indenretlige afhøringer. Ved den skete videoafhøring den 8. marts d.å. finder retten under henvisning til det af forsvareren anførte, at der er sket tilsidesættelse af retssikkerhedsmæssige hensyn i et sådant omfang, at der ikke bør gives tilladelse til at vise videoafhøringen under domsforhandlingen.

Med hensyn til videoafhøringen foretaget den 25. maj d.å. finder retten, at denne fandt sted efter de retningslinjer, der er afstukket i Højesterets kendelse, således at tiltalte sammen med sin forsvarer i et særskilt monitorrum overværede afhøringen og dermed havde anledning til at stille spørgsmål i umiddelbar forlængelse af afhøringen. Retten finder ikke, at der er sket en tilsidesættelse af retssikkerhedsmæssige hensyn, ved at det 4-årige barn under afhøringen havde sin mor til stede som »holde-i-hånd-person«.

RIGSADVOKATEN

SIDE 16

U 2001.992H, der ligeledes er afsagt forud for indførelsen af de gældende regler, vedrørte T, der blev anmeldt for seksuelle overgreb mod sine to døtre. T fik uden at være blevet gjort bekendt hermed beskikket en forsvarer F, og herefter blev der i overværelse af F foretaget videoafhøring den 11. januar 2000 af et af børnene uden underretning af T. Den 22. juni 2000 blev den nu beskikkede nye forsvarer N tilbudt en kopi af videoafhøringen, og den 27. juli 2000 fik T lejlighed til at se videooptagelsen (dvs. mere end et halvt år efter videoafhøringen). Da tiltalte ikke inden videoafhøringen af pigen havde haft lejlighed til at drøfte sagen med sin forsvarer, og han heller ikke inden kortere tid efter videoafhøringen havde haft mulighed for at bede om en genafhøring af pigen, afslog byretten anklagemyndighedens anmodning om tilladelse til under domsforhandlingen at afspille videoafhøringen. Denne afgørelse blev stadfæstet af landsretten og derefter af Højesteret.

Endelig kan der henvises til U2000.1751H, som også er afsagt forud for indførelsen af de gældende regler. I den sag ønskede anklagemyndigheden under hovedforhandlingen i en sædelighedssag at afspille en videoafhøring af barnet, B, foretaget i maj 1998. Der var ikke givet T lejlighed til forud for videoafhøringen at drøfte sagen med den advokat, der som hans repræsentant skulle overvære afhøringen fra monitorrummet. Der blev heller ikke givet T lejlighed til efterfølgende sammen med advokaten at se videooptagelsen hos politiet, og der havde således ikke været mulighed for inden for kortere tid efter den første afhøring at foretage en genafhøring af B, som T måtte have ønsket. Højesteret fandt, at der under disse omstændigheder i forbindelse med videoafhøringen var sket en sådan tilsidesættelse af retssikkerhedsmæssige hensyn til tiltalte, at der ikke i medfør af retsplejelovens § 877, stk. 3, burde gives tilladelse til at vise videoafhøringen under domsforhandlingen.

4. Rigsadvokatens bemærkninger

4.1. Spørgsmålet for Højesteret er, om videoafhøringerne af børnene **F2** og **F1** af henholdsvis 4. august og 19. november 2014 kan anvendes som bevis under en eventuel straffesag mod **S**.

Anklagemyndighedens påstand er som nævnt stadfæstelse af Østre Landsrets kendelse.

Det gøres i den forbindelse gældende, at der ikke i forbindelse med de foretagne videoafhøringer af pigerne er sket en sådan tilsidesættelse af retsplejelovens § 745 e eller mistænkte **S's** rettigheder, at videoafhøringerne af den grund skal afskæres som bevis i en eventuel straffesag.

RIGSADVOKATEN

SIDE 17

4.2. I forhold til den 1. videoafhøring, der blev gennemført den 4. august 2014 på baggrund af en anmeldelse foretaget den 10. juli 2014, bemærkes indledningsvis, at det forhold, at videoafhøringen således ikke – som forudsat i Justitsministeriets besvarelse af spørgsmål nr. 1 til det lovforslag, hvorved § 745 e blev indført – blev foretaget inden en uge efter anmeldelsen ikke indebærer, at videoafhøringen af den grund ikke kan anvendes som bevis under hovedforhandlingen, selvom det tidsmæssige "krav" bl.a. er begrundet i hensynet til at mindske risikoen for påvirkninger af barnet fra familien eller andre, jf. også RM 2/2007, afsnit 3, side 1. Dette skyldes, at en tilsidesættelse af dette tidsmæssige "krav" ikke kan antages at indebære en grundlæggende tilsidesættelse af **S's** rettigheder.

Spørgsmålet er herefter om det forhold, at **S** ikke blev underrettet og således ikke fik mulighed for snarest muligt efter den 1. videoafhøring at gennemse videoafhøringen indebærer, at denne videoafhøring ikke kan anvendes som bevis under hovedforhandlingen. Til støtte herfor kan det anføres, at det følger af bestemmelsens ordlyd, at den mistænkte snarest muligt efter afhøringen skal have adgang til sammen med sin forsvarer at gennemse videooptagelse. Det kan i den forbindelse således anføres, at det følger af bestemmelsens forarbejder, at kravet om "snarest muligt" bl.a. er indført af hensyn til at tilgodese den mistænkte/sigtedes retssikkerhed, da den pågældende ikke har adgang til at overvære selve videoafhøringen, jf. således betænkning nr. 1420/2002, side 129.

Endvidere kan der henvises til det omhandlede lovforslags almindelige bemærkninger pkt. 3.4.5, hvor Justitsministeriet tilslutter sig arbejdsgruppens flertals forslag om, at den mistænkte/sigtede ikke skal have adgang til at overvære afhøringen, men samtidig udtrykkelig anfører, at "hensynet til den mistænkte/sigtedes retssikkerhed også kan tilgodeses ved flertallets forslag, idet den mistænkte/sigtede efter forslaget har ret til snarest muligt efter afhøringens foretagelse at gennemse videoafhøringen og til at anmode om en eventuel genafhøring af barnet [understregninger tilføjet]." Endelig kan

der henvises til U 2001.992H, hvoraf det fremgår, at en videoafhøring ikke kunne anvendes som bevis, selvom tiltalte ca. et halvt år efter videoafhøringen havde gennemset videooptagelsen, og hvor Højesteret der skete en stadfæstelse i henhold til byrettens præmisser, hvor det hedder, at "[d]en omstændighed, at tiltalte ikke inden videoafhøringen af D har haft lejlighed til at drøfte sagen med sin forsvarer, sammenholdt med at tiltalte heller ikke inden for kort tid efter videoafhøringen har haft mulighed for at bede om genafhøring af D, findes at burde medføre, at videooptagelsen ikke tillades afspillet under domsforhandlingen".

Det anførte kan efter min opfattelse imidlertid ikke i den foreliggende sag føre til, at der er sket en sådan tilsidesættelse af § retssikkerhed, at 1. videoafhøring ikke kan anvendes som bevis. Dette skyldes, at retten til snarest mulig adgang til at gennemse videoafhøringen skal ses i sammenhæng med, at den mistænkte/sigtede ved et sådant hurtigt gennemsyn skal have mulighed for at anmode om en eventuel genafhøring af barnet, hvis videoafhøringen kan formodes at ville blive anvendt som bevis under hovedforhandlingen, jf. betænkning nr. 1420/2002, side 130, samt det netop citerede fra lovforslagets almindelige bemærkninger pkt. 3.4.5. Dette var imidlertid ikke tilfældet i den foreliggende sag, hvor sagen blev henlagt efter den foretagne afhøring den 4. august 2014. Det anførte illustreres for så vidt også af, at § efter, at han den 14. oktober 2014 af kommunen blev orienteret om videoafhøringen, ikke fandt anledning til at foretage sig yderligere, netop fordi sagen var henlagt.

RIGSADVOKATEN

SIDE 18

Men selv om man – som det er sket i byretten – finder, at der under de givne omstændigheder, hvor § efter afhøringen af børnene den 4. august 2014 var mistænkt i 17 dage, inden sagen blev henlagt, har bestået en pligt til at underrette ham om videooptagelsen og give ham mulighed for gennemse videoafhøringen og eventuelt anmode om en genafhøring, finder jeg ikke, at der herved er sket en tilsidesættelse af §§ retssikkerhedsmæssige hensyn i et sådant omfang, at der af den grund ikke bør gives tilladelse til at vise videoafhøringerne under hovedforhandlingen. I den forbindelse må der lægges vægt på, at en beskikket forsvarer var tilstede under den 1. videoafhøring og således kunne varetage §§ interesser under videoafhøringen, at § efterfølgende rent faktisk har gennemset videoafhøringen, og at hans begæring om genafhøring er blevet imødekommet, hvor hans forsvarer har haft lejlighed til at stille supplerende spørgsmål vedrørende den 1. afhøring den 4. august 2014.

I den forbindelse kan der også henvises til, at det i de specielle bemærkninger til § 872 er anført, at en videoafhøring som altovervejende udgangspunkt ikke bør anvendes, hvis der er sket en tilsidesættelse af de grundlæggende betingelser i § 745 e. Som eksempler på en sådan tilsidesættelse nævnes to situationer. Den ene situation er den, hvor der ikke har været en forsvarer for den mistænkte/sigtede til stede under videoafhøringen af barnet. Den anden situation er den, hvor den mistænkte/sigtede ikke har

haft adgang til at gennemse videoafhøringen. I den foreliggende sag er der – som nævnt – ikke sket en sådan tilsidesættelse.

Som det også anføres i de specielle bemærkninger vil det afhænge af karakteren og betydningen af den forskrift, der måtte være tilsidesat i forbindelse med videoafhøringen, om der kan ske anvendelse af den. I den foreliggende sag skal tilsidesættelsen af kravet om snarest muligt gennemsyn ses i lyset af, at sagen blev henlagt, at *S* efterfølgende fik mulighed for at gennemse videoafhøringen og i øvrigt fik gennemført en genafhøring.

RIGSADVOKATEN

Der kan også henvises til den utrykte kendelse fra Østre Landsret af 21. september 2005, der er nævnt i RM 2/2007, jf. side 14 ovenfor, hvor landsretten accepterede, at en videoafhøring – hvor tiltalte bl.a. ikke var blevet vejledt om sin ret til at gennemse videooptagelsen med sin forsvarer – kunne anvendes som bevismiddel, navnlig under henvisning til, at hensynet til tiltaltes retssikkerhed kunne varetages ved, at der under en supplerende videoafhøring kunne stilles de fornødne supplerende spørgsmål.

SIDE 19

Endelig kan der henvises til U 2007.51/2V, hvor en videoafhøring ikke blev overværet af en forsvarer for den tiltalte, men hvor landsretten godkendte, at videoafhøringen alligevel kunne anvendes, da landsretten ved bevisvurderingen ville tage hensyn til, at afhøringen ikke blev overværet af en forsvarer for den tiltalte, da barnet var blevet afhørt på ny, hvor tiltalte var repræsenteret ved en forsvarer, der havde lejlighed til at stille supplerende spørgsmål også vedrørende den 1. videoafhøring.

Advokat Tage Siboni henviser i sit kæreskrift af 9. september 2015 navnlig til U 2005.474Ø, der tillige er refereret ovenfor. Afgørelsen afviger efter min opfattelse på flere punkter fra den foreliggende sag, herunder navnlig fordi der ikke var tale om en sag, hvor efterforskningen blev indstillet i forlængelse af afhøringen, hvorfor det har været af mere afgørende betydning, at den mistænkte fik behørig vejledning i forlængelse af videoafhøringen, end tilfældet er i den foreliggende sag. Herudover var tiltalte i U 2005.474Ø ikke blevet vejledt om muligheden for genafhøring af de forurettede, hvorved et afgørende hensyn bag reglen i retsplejelovens § 745 e blev tilsidesat, hvorimod der i nærværende sag netop er givet mistænkte mulighed for at fremsætte anmodning om genafhøring, der også er foretaget.

Sammenfattende er det således min opfattelse, at der ikke i den foreliggende sag er sket en sådan tilsidesættelse af de grundlæggende betingelser i § 745 e eller *S'S* retssikkerhed i øvrigt, at den 1. videoafhøring ikke skal kunne tillades anvendt som bevismiddel. Derimod må det overlades til den dømmende ret at afgøre, hvilken eventuel betydning for videoafhøringens bevismæssige værdi det skal have, at *S* ikke fik adgang til snarest muligt at gennemse den, jf. herved også betænkning nr. 1420/2002, side 134 f.

4.3. I relation til den 2. videoafhøring, der blev gennemført den 19. november 2014, bemærkes, at jeg ikke er enig i advokat Tage Sibonis synspunkt om, at denne afhøring er uanvendelig, fordi afhøringen først er blevet gennemført mere end fire måneder efter anmeldelsen den 10. juli 2014. Dette skyldes, at tidspunktet for, hvornår denne afhøring blev gennemført ikke skal ses i lyset af den nævnte anmeldelse, men derimod i lyset af den nye anmeldelse, der blev foretaget den 11. november 2014.

Jeg kan i forlængelse heraf heller ikke tilslutte mig advokat Tage Sibonis synspunkt om, at videoafhøringen den 19. november 2014 er uanvendelig, da muligheden for "en 2. afhøring på politiets initiativ efter et intensivt terapeutisk forløb [ikke er] omtalt nogen steder [i lovforarbejderne] – men må som modsætningvis slutning fra kravet om hurtig afhøring være udelukket".

RIGSADVOKATEN

SIDE 20

Som det fremgår af det ovenfor under punkt 3.1 refererede fra RM 2/2007, bør videoafhøring af barnet søges gennemført hurtigst muligt, for at sikre barnets hukommelse om forholdet og for at skåne barnet for at blive afhørt på et tidspunkt, hvor en behandling af barnet er i gang. Hertil kommer, at en afhøring inden for kort tid efter anmeldelsen kan være med til at mindske risikoen for påvirkninger af barnet fra familien eller andre. Dette udelukker imidlertid ikke en videoafhøring som den i sagen foretagne, idet den fornyede afhøring sker på baggrund af en ny anmeldelse og en oplysning om, at der er fremkommet nye oplysninger i sagen, idet børnene overfor personalet i X3 havde uddybet, hvilke overgreb de havde været udsat for, ligesom den ældste pige havde skrevet dagbog om overgrebene.

Der henvises i den forbindelse til betænkning 1420/2002, side 130 – som citeret ovenfor side 7 – hvoraf det vedrørende mulighederne for genafhøring bl.a. fremgår, at det vil kunne være nødvendigt at foretage en genafhøring af barnet, hvis der efter den første afhøring fremkommer nye oplysninger, som ikke forelå på tidspunktet for den første afhøring, og disse oplysninger giver anledning til at stille yderligere spørgsmål til barnet, eller hvis der i øvrigt foreligger andre særlige grunde til at foretage en genafhøring af barnet. Selvom dette er anført i tilknytning til mistænkte/sigtedes adgang til at få foretaget en genafhøring af barnet, kan synspunkterne efter min opfattelse også anvendes i forhold til politiets genafhøring af børnene.

Endelig kan jeg heller ikke tilslutte mig advokat Tage Sibonis synspunkt om, at den 2. videoafhøring er uanvendelig på grund af fejlen omkring den 1. videoafhøring, der har berøvet S mulighed for at opnå adgang til en kontradiktorisk afhøring tidligt i forløbet. Dette skyldes, at spørgsmålet om, hvorvidt en videoafhøring skal kunne anvendes som bevismiddel, skal bedømmes isoleret i forhold til den enkelte videoafhøring, og hvor det i den forbindelse må vurderes, om der i det enkelte tilfælde

måtte være sket en tilsidesættelse af den grundlæggende betingelser i § 745 e eller den mistænkte/sigtes retssikkerhed i øvrigt.

4.4. Afslutningsvis bemærkes, at jeg har forstået advokat Tage Siboni således, at han er af den opfattelse, at den 1. videoafhøring kan og bør anvendes som bevis i sagen, hvis Højesteret afgørelse falder således ud, at Højesteret på den ene side fastslår, at den 1. videoafhøring ikke kan anvendes som bevis i sagen, mens Højesteret på den anden side fastslår, at den 2. videoafhøring kan anvendes som bevis i sagen. Dette skyldes – som jeg forstår det – at sagens forløb efter advokat Tage Sobonis opfattelse belyses bedst, hvis begge videoafhøringer anvendes som bevis og ikke kun den 2. videoafhøring.

RIGSADVOKATEN

SIDE 21

Advokat Tage Siboni og advokat Mariann Jørn Hansen har modtaget kopi af dette kæresvarskrift.

Sagens akter vedlægges.

Med venlig hilsen

Mohammad Ahsan

S0596000- SMH

UDSKRIFT
AF
ØSTRE LANDSRETS RETSBOG

Det forbydes offentligt at gengive sigtedes navn, stilling eller bopæl eller på anden måde offentliggøre sigtedes identitet.

Den 19. maj 2015 holdt Østre Landsret møde i retsbygningen, Bredgade 59, København.

Som dommere fungerede landsdommerne Finn Morten Andersen, Taber Rasmussen og Jakob Groth-Christensen (kst.), førstnævnte som rettens formand.

Der foretoges

18. afd. nr. S-596-15:

Anklagemyndigheden

mod

S

(cpr.nr. *april 1972*)

(advokat Tage Siboni, besk.)

Ingen var indkaldt eller mødt.

S har kæret Næstved Rets kendelse af 20. februar 2015 (SS 133/2015), hvorved videoafhøringerne af børnene *F2*, født den 14. juni 2006, og *F1*, født den 4. januar 2008, blev tilladt afspillet under en eventuel hovedforhandling, hvis der rejses tiltale i sagen.

Der fremlagdes byrettens fremsendelsesbrev af 5. marts 2015 samt en udskrift af retsbogen med den kærede kendelse, kæreskrift af 4. marts 2015 fra den beskikkede advokat Tage Siboni samt anklagemyndighedens brev af 6. marts 2015.

Byretten har henholdt sig til den trufne afgørelse.

S har nedlagt påstand om, at videooptagelserne af vidneafhøringerne af **F1** og **F2** den 4. august 2014 og den 19. november 2014 ikke tillades afspillet under en eventuel hovedforhandling i sagen. Det er i kæreskriftet anført: "Kun hvis den 2. videoafhøring tillades anvendt, må den 1. nødvendigvis også anvendes for at belyse forløbet."

Anklagemyndigheden har ikke haft bemærkninger i anledning af kæren.

I Sydsjællands og Lolland-Falsters Politi brev af 26. januar 2015 heddet det bl.a.:

"Den 10. juli 2014 modtog Sydsjælland og Lolland-Falsters Politi en anmeldelse fra **Kommune** om seksuelle overgreb begået af **S** mod sine biologiske børn **F2** og **F1** på den baggrund blev der foretaget en videoafhøring af børnene den 4. august 2014 i **X3**. Advokat Rasmus Anberg repræsenterede mistænkte ved afhøringerne.

Ved afhøringerne kom der ikke umiddelbart noget frem som kunne begrunde yderligere efterforskning, hvorfor børnenes mor **X1** den 21. august 2014 blev telefonisk underrettet om at sagen ville blive henlagt. Hun ønskede ikke at klage over dette.

S er ikke af politiet blevet gjort bekendt med at denne afhøring havde fundet sted. Advokat Anberg har ikke fået oplyst, at han ikke måtte drøfte sagen med sin klient.

Den 19. november 2014 modtog politiet på ny en anmeldelse om at **S** skulle have forgrebet sig på **F2** og **F1**, og **X3** i København oplyste, at pigerne overfor dem havde uddybet hvilke overgreb de tidligere havde været udsat for, ligesom pigerne skrev dagbog omkring overgrebene.

På den baggrund blev det besluttet at foretage en fornyet videoafhøring. Denne fandt sted i **X3** den 19. november 2014. Ved denne afhøring blev **S** repræsenteret ved advokat Robert Koch Petersen. **S** blev underrettet om afhøringen umiddelbart efter afhøringen. Efter denne videoafhøring skete der ombesikkelse til advokat Siboni. Den 9. december 2014 foretoges der ransagning hos **S**, ligesom han blev anholdt og sigtet."

S blev den 9. december 2014 sigtet for bl.a. overtrædelse af straffelovens § 216, stk. 2, § 210, stk. 1, og § 225, ved på et ikke nærmere angivet tidspunkt i tidsrummet

omkring den 1. januar 2010 til 15. december 2012 at have haft fuldbyrdet samleje og anden kønslig omgængelse end samleje med sine biologiske børn, *F2* og *F1*, der begge er under 12 år gamle.

Det fremgår endvidere af sagen, at den beskikkede forsvarer anmodede om genafhøring af børnene, og at denne fandt sted den 29. januar 2015. Den beskikkede forsvarer og sigtede overværede genafhøringen fra monitorrummet.

Efter votering afsagdes

k e n d e l s e :

Efter retsplejelovens § 872 kan videoafhøringer af børn benyttes som bevis under hovedforhandlingen. Retsplejelovens § 745e indeholder de nærmere regler for fremgangsmåden ved tilvejebringelse af sådanne videoafhøringer. Retten afgør efter retsplejelovens § 746, stk. 1, tvistigheder om lovligheden af politiets efterforskningsskridt.

Af de grunde, der er anført af byretten, tiltræder landsretten, at der ikke er oplyst omstændigheder, der giver grundlag for at fastslå, at der er sket en sådan tilsidesættelse af forskrifterne i retsplejelovens § 745e eller retssikkerhedsmæssige hensyn i øvrigt, at det er udelukket at anvende videoafhøringen af børnene den 19. november 2014 som bevismiddel. På denne baggrund, og da *S* herefter ikke har indsigelser mod videoafhøringen af 4. august 2014, tiltræder landsretten, at begge videoafhøringer kan afspilles under en eventuel hovedforhandling. Landsretten tiltræder, at der ikke herved er taget stilling til bevisværdien, idet denne må vurderes af den dømmende ret, hvis der rejses tiltale mod *S*.

T h i b e s t e m m e s :

Byrettens kendelse stadfæstes.

Kæresagen sluttet.

Retten hævet.

(Sign.)

Udskriftens rigtighed bekræftes. Østre Landsret, den 0 MAJ 2015

Handwritten signature in black ink, appearing to be a stylized name or set of initials.

Udskrift af retsbogen

Den 20. februar 2015 kl. 10.00 blev retten sat af Kirsten Linde.

Retsmødet var offentligt.

Rettens nr. 133/2015

Politiets nr. 1900-72304-00009-14

Anklagemyndigheden
mod

S
cpr-nummer april 1972
(anvendelse af videooptagelser som bevis under hovedforhandling)

For anklagemyndigheden mødte specialanklager Susanne Bluhm

Den for sigtede beskikkede forsvarer, advokat Tage Siboni var mødt.

Sigtede S var mødt, vedstod fødselsdato og blev gjort bekendt med, at han ikke var forpligtet til at udtale sig.

Forsvareren anmodede om, at der nedlægges navneforbud i medfør af retsplejelovens § 31, stk. 1, nr. 2.

Anklageren havde ingen bemærkninger hertil.

Der afsagdes

kendelse

Henset til sagens karakter finder retten, at offentlig gengivelse af sigtedes navn, stilling eller bopæl eller på anden måde offentliggørelse af sigtedes identitet vil udsætte ham for en unødvendig krænkelse jf. den nævnte bestemmelse, hvorfor

bestemmes

Det forbydes offentligt at gengive sigtedes navn, stilling eller bopæl eller på anden måde at offentliggøre sigtedes identitet.

Anklageren bemærkede indledningsvist, at sagen er færdigefterforsket og er overgivet til anklagemyndigheden med henblik på vurdering af tiltalepørgsmålet.

Sagen vedrører spørgsmålet, om videooptagelser af 2 børns vidneforklarin-

ger, der er optaget ved 2 lejligheder, kan anvendes som bevis i sagen.

Der fremlagdes processkrift af 7. januar 2015 fra forsvareren og skrivelse af 26. januar 2015 fra anklagemyndigheden.

Anklageren forelagde sagen.

Forsvareren havde lejlighed til at supplere forelæggelsen.

S nægtede sig skyldig og forklarede, at han ikke kan forstå, hvad der har givet anledning til politianmeldelsen. Der er ikke sket noget, der på nogen måde kunne misopfattes som en krænkelse af pigerne. Hans datter F1 er i dag 7 år, og hans datter F2 er i dag godt 8 år. Efter F2's fødsel fik hans daværende ægtefælle, X1, det dårligt. Han havde mistanke om, at det var en fødselsdepression. Hun blev vred på ham og råbte ad ham. Da de havde fået F1, blev de skilt. Efter separationen indgik de en frivillig aftale om samvær. Aftalen blev imidlertid ikke overholdt af X1, og der har stort set hvert år været sager i Statsforvaltningen. Han har også måttet få samværet gennemført gennem fogedretten. Han havde pigerne på samvær indtil december 2012. På dette tidspunkt mistede han sit arbejde og måtte flytte i en mindre bolig. Hans økonomi blev også stram, da han ikke ville modtage ydelser fra det offentlige. Hertil kom, at der var et meget højt konfliktniveau mellem ham og X1. Af disse grunde måtte han give afkald på samværene. Han havde i en periode haft en kæreste, X2. Han afbrød forholdet, og dette blev hun bitter over. Han har ikke været klar over, at der har været kontakt mellem X2 og X1. Da han havde brudt med X2, indgav hun politianmeldelse om, at han havde øvet vold mod hendes børn. Sagen blev henlagt af politiet. Nærværende sag blev han først bekendt med, da han den 14. oktober 2014 var til et møde i kommunen. Sagsbehandleren oplyste, at pigerne havde været til en videoafhøring hos politiet, der havde fået en anmeldelse om seksuelt misbrug. Han fik også at vide, at politiet havde henlagt sagen. Han blev rystet, men foretog sig ikke noget, da sagen var henlagt. Der var også et møde i Statsforvaltningen, hvor også X1 var mødt. Hun var meget oprevet og fortalte, at pigerne nu ville åbne sig og afgive en mere detaljeret forklaring. Han hørte om den 2. videoafhøring gennem sin daværende forsvarer, advokat R. Kopp Pedersen. Herefter anmodede han om, at advokat Siboni, som han kendte fra tidligere, blev forsvarer for ham. Hvis han skal pege på en mulig forklaring på politianmeldelsen, må det være det høje konfliktniveau i samværssagen.

Sagen blev proceredet.

S havde lejlighed til at udtale sig.

Der afsagdes

kendelse

Det fremgår af sagen, at børnene, *F1* og *F2* har været til videoafhøring hos politiet den 4. august 2014 efter en indgivet politianmeldelse den 10. juli 2014. Den på daværende tidspunkt beskikkede forsvarer for *S* var til stede under videoafhøringen. *S* har på dette tidspunkt været mistænkt i sagen. Politiet har ikke informeret *S* om den foretagne videooptagelse, og *S* har således ikke haft mulighed for sammen med sin forsvarer at gennemse videooptagelsen og begære genafhøring. Uanset om det umiddelbart efter videoafhøringen af børnene måtte have været politiets opfattelse, at sagen skulle henlægges uden yderligere efterforskning, har politiet imidlertid først den 21. august 2014 formelt henlagt sagen. *S* har således været mistænkt i 17 dage uden at have modtaget underretning om videooptagelsen og begære genafhøring. Indledningsvist bemærkes, at retten finder, at politiet burde have foretaget vidneafhøringen af børnene på et tidligere tidspunkt end den 4. august 2014. Retten finder endvidere, at politiet burde have informeret *S* om afhøringen og givet ham mulighed for at gennemse videooptagelsen og eventuelt begære genafhøring henset til længden af den periode, hvor han har været mistænkt. Under disse omstændigheder finder retten, at retsplejelovens § 745e, stk. 2, har været tilsidesat. Retten finder imidlertid ikke i den foreliggende sag, at den manglende efterlevelse af bestemmelsen er en grundlæggende betingelse, der skal medføre, at videoen ikke kan anvendes som bevis. Retten har blandt andet lagt vægt på, at efterlevelse af bestemmelsen næppe ville have medført, at *S* ville have fremsat anmodning om genafhøring henset til, at sagen blev henlagt.

Det fremgår af sagen, at børnene igen den 19. november 2014 har været afhørt ved videooptagelse efter en nogle dage forinden indgivet anmeldelse af samme forhold. *S* er efterfølgende underrettet herom og har haft mulighed for at begære genafhøring. Anmodning om genafhøring er fremsat af forsvareren den 18. december 2014 og er blevet gennemført den 29. januar 2015. Det fremgår af sagen, at der fra den 1. september 2014 i *X3* har været gennemført et forløb, hvor sagen har været drøftet med børnene under deltagelse af socialrådgiver og psykolog og under moderens tilstedeværelse ved flere lejligheder.

Det lægges til grund, at der ved den fornyede politianmeldelse i november 2014 er fremkommet nye oplysninger, således at fornyet genafhøring af børnene til video den 19. november 2014 har været berettiget uanset den forløbne tid efter den første politianmeldelse den 10. juli 2014 og den påvirkning, børnene har været udsat for i *X3* siden den 1. september. Retten finder ikke, at disse forhold skal føre til, at videooptagelsen den 19. november 2014 ikke kan anvendes som bevis. Bevisværdien af videooptagelsen skal vurderes af den dømmende ret, hvis der rejses tiltale. Derfor

bestemmes

Videoptagelserne af vidneafhøringerne af *F1* og *F2* den 4. august 2014 og den 19. november 2014 tillades afspillet under en eventuel hovedforhandling i sagen.

Forsvareren tog kæreforbehold.

Sagen sluttet.

Retten hævet kl. 12.00.

Kirsten Linde
dommer

Udskriftens rigtighed bekræftes.
RETTEN I NÆSTVED, den 5. marts 2015

Britta Øxenholt
retsassistent